

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 89/2026 van 11 mei 2026

Betreft: Advies m.b.t. een voorontwerp van bijzondere wet *tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, houdende invoeging van een titel Vbis met betrekking tot de archieven van het Grondwettelijke Hof* (CO-A-2026-070)

Trefwoorden: Grondwettelijke Hof – Algemeen Rijksarchief – Archivering – artikel 89 AVG – publieke raadpleging – minimale gegevensverwerking – bewaartermijnen

Originele versie

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name op artikelen 23 en 26 (hierna: WOG);

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna: AVG);

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna: WVG);

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Bart De Wever, Eerste Minister, (hierna: de aanvrager) ontvangen op 16 maart 2026;

Brengt de Autorisatie- en Adviesdienst van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: de Autoriteit) op 11 mei 2026 het volgende advies uit:

I. Voorwerp en context van de adviesaanvraag

1. Op 16 maart 2026 verzocht de aanvrager het advies van de Autoriteit met betrekking tot een voorontwerp van bijzondere wet *tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, houdende invoeging van een titel Vbis met betrekking tot de archieven van het Grondwettelijke Hof* (hierna: het ontwerp).
2. Het ontwerp strekt ertoe in de bijzondere wet van 6 januari 1989 *op het Grondwettelijk Hof* (hierna: de bijzondere wet van 6 januari 1989) een titel *Vbis* in te voegen met betrekking tot de archieven van het Grondwettelijk Hof (hierna: het Hof). Er wordt daartoe een regeling uitgewerkt inzake de selectie, de overdracht aan het Algemeen Rijksarchief (hierna: het Rijksarchief), de bewaring en de raadpleegbaarheid van administratieve documenten¹, documenten uit de rechtsplegingsdossiers² en de voorbereidende documenten van de arresten³.
3. In de Memorie van toelichting bij het ontwerp wordt gewezen op de noodzaak om een specifiek wettelijk kader te creëren voor de (in omvang inmiddels aanzienlijke) archieven van het Hof, die vandaag niet onder het toepassingsgebied van de Archiefwet van 24 juni 1955 (hierna: de Archiefwet) vallen. Daarbij wordt in het bijzonder beoogd te voorzien in een structurele regeling voor het beheer van die archieven op lange termijn, enerzijds, en in de organisatie van een zekere publieke toegankelijkheid ervan, anderzijds, met inachtneming van zowel de organieke autonomie van het Hof als de vraag naar een duidelijk en werkbaar kader voor duurzaam archiefbeheer.
4. De Raad van State heeft in advies 78.907/3 van 9 maart 2026 terecht vastgesteld dat de documenten van het Hof waarop de ontworpen regeling van toepassing is onmiskenbaar persoonsgegevens bevatten, en dat het ontwerp, in zoverre het – minstens indirect – de toegang tot die persoonsgegevens regelt en de relevante bewaar- en archiveringstermijnen vaststelt, bepalingen bevat die de verwerking van persoonsgegevens regelen. Het is naar aanleiding van deze vaststelling dat alsnog het advies van de Autoriteit werd gevraagd op grond van artikel 36.4 AVG.

¹ Het ontwerp definieert: "2° « administratieve documenten » : de documenten in het bezit van het Hof in het kader van de administratieve functies die het vervult;"

² Het ontwerp definieert: "3° « documenten uit de rechtsplegingsdossiers » : de documenten in het bezit van het Hof die verband houden met de behandeling van een zaak en die geen voorbereidende documenten van de arresten zijn zoals bedoeld onder 4°, met name de verzoekschriften, de memories en de overige schriftelijke procedurestukken van de partijen, de door de partijen tot staving aangevoerde stukken, de correspondentie tussen het Hof en de partijen, de beschikkingen van het Hof met betrekking tot een zaak, en de verwijzingsbeslissingen en de documenten die het rechtsplegingsdossier vormen dat door het verwijzende rechtscollege wordt overgezonden;"

³ Het ontwerp definieert: "4° « voorbereidende documenten van de arresten » : de documenten opgesteld door de rechters en de referendarissen in het kader van de beraadslagingen van het Hof, met name de ontwerparresten, de amendementen, de toelichtende nota's en de inventarissen van de documentatie."

II. Onderzoek ten gronde

5. Voorafgaandelijk wijst de Autoriteit erop dat, overeenkomstig artikel 4, §2, eerste lid, WOG, het toezicht dat door de WOG wordt georganiseerd geen betrekking heeft op verwerkingen door de hoven en rechtbanken bij de uitoefening van hun gerechtelijke taken. Hoewel het Hof geen deel uitmaakt van de rechterlijke macht, oefent het als constitutioneel rechtscollege een rechtsprekende opdracht uit. In zoverre de ontworpen regeling betrekking heeft op documenten die nauw met die opdracht samenhangen, dient dan ook rekening te worden gehouden met de ratio van voormelde uitsluiting, met name de vrijwaring van de onafhankelijkheid van de rechtsprekende functie. Dit belet evenwel niet dat de Autoriteit advies uitbrengt over wetgevende teksten die de betrokken gegevensverwerkingen normatief omkaderen. Een dergelijke adviesverstrekking strekt immers niet tot de controle van concrete verwerkingen door het Hof, maar heeft betrekking op handelingen van de wetgevende macht in de uitoefening van haar normatieve functie.
6. In dat verband merkt de Autoriteit op dat de vereiste graad van precisie van de wettelijke regeling moet worden beoordeeld in het licht van de aard en de risico's van de betrokken verwerking. Hoewel de documenten van het Hof persoonsgegevens kunnen bevatten, hebben zij doorgaans betrekking op constitutionele geschillen, bevoegdheidsconflicten of prejudiciële procedures, en niet op de volledige feitelijke behandeling van individuele burgerlijke of strafzaken. Hun gegevensbeschermingsrechtelijke impact is daarom in de regel minder verregaand dan die van dossiers van de gewone rechtscolleges, die vaker gevoelige informatie bevatten over de persoonlijke, familiale, strafrechtelijke of vermogensrechtelijke situatie van natuurlijke personen. Deze vaststelling laat niet toe af te wijken van het legaliteitsbeginsel, maar kan wel worden betrokken bij de beoordeling van de mate van detaillering die van de bijzondere wetgever wordt verlangd.
7. De Autoriteit stelt in het licht van het bovenstaande vast dat de ontworpen regeling in beginsel een welbepaald en gerechtvaardigd doeleinde nastreeft, namelijk het organiseren van een duurzaam, ordelijk en juridisch omkaderd beheer van de archieven van het Hof, met inbegrip van de verdere bewaring (en archivering) van documenten met wetenschappelijke, historische en maatschappelijke waarde en, tot op zekere hoogte, hun toegankelijkheid voor het publiek. Dat doeleinde sluit ook aan bij de ratio van de Archiefwet, die voor onder meer de rechtbanken van de rechterlijke macht en de Raad van State reeds bepaalt dat archiefdocumenten van meer dan dertig jaar oud in beginsel naar het Rijksarchief worden overgebracht.
8. Bovendien moet gewezen worden op het feit dat de archivering in het algemeen belang krachtens artikel 5.1.b) AVG *∫* artikel 89 AVG beschouwd kan worden als een verwerking die niet

onverenigbaar is met de oorspronkelijke doeleinden van de verwerking, mits passende waarborgen worden voorzien voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen. **In die optiek dient de verwerking bij voorrang te gebeuren aan de hand van anonieme gegevens. Indien het beoogde archiveringsdoeleinde niet met anonieme gegevens kan worden verwezenlijkt, dienen gepseudonimiseerde persoonsgegevens te worden gebruikt. Slechts indien ook dat ontoereikend blijkt, kunnen in laatste instantie niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens worden verwerkt.** In de onderhavige context is het dan ook aangewezen dat het normatieve kader, minstens in de uitvoeringspraktijk, voldoende rekening houdt met die hiërarchie.

9. Hoewel de voornoemde wetgeving de verwerkingsverantwoordelijken niet uitdrukkelijk aanwijst, kan in de onderhavige context worden aangenomen dat deze hoedanigheid toekomt aan het Hof en het Rijksarchief, elk binnen de grenzen van de verwerkingen waarvoor zij krachtens de toepasselijke regelgeving bevoegd⁴ zijn. De Autoriteit neemt er akte van.
10. Inzake het materiële toepassingsgebied volgt uit het ontwerp dat de regeling betrekking heeft op administratieve documenten, documenten uit de rechtsplegingsdossiers en voorbereidende documenten van de arresten. De Autoriteit stelt vast dat, behoudens wat de administratieve documenten betreft, uit de ontworpen definities (*supra* voetnoten 2 en 3) voldoende kan worden afgeleid op welke concrete stukken wordt gedoeld en welke categorieën van persoonsgegevens daarin in voorkomend geval zijn opgenomen. De categorie "administratieve documenten", daarentegen, wordt slechts ruim omschreven als de documenten die het Hof bezit in het kader van zijn administratieve functies, terwijl deze uiteenlopende persoonsgegevens kunnen bevatten, onder meer in personeels-, tucht- of evaluatiedossiers. In het licht van de beginselen van proportionaliteit en minimale gegevensverwerking beveelt de Autoriteit daarom aan deze categorie op meer granulaire wijze te omschrijven, minstens door de belangrijkste subcategorieën of afbakeningscriteria te vermelden, zodat beter kan worden beoordeeld welke documenten daadwerkelijk voor langdurige bewaring, overdracht of raadpleging in aanmerking komen.
11. De Autoriteit stelt verder vast dat het ontwerp het Hof en het Rijksarchief de mogelijkheid biedt een overeenkomst te sluiten over de nadere regels inzake het beheer van de archieven van het Hof, met inbegrip van de bewaring van en de toegang tot de overgebrachte documenten, voor zover die niet reeds door de ontworpen titel *Vbis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 zelf zijn geregeld. De Memorie van toelichting verantwoordt dit door te wijzen op de behoefte aan praktische flexibiliteit en op het aanvullende karakter van de gemeenrechtelijke archiefregeling.

⁴ Daarbij gaat het voor het Hof minstens over de selectie van de documenten, in voorkomend geval, de anonimisering of pseudonimisering van de gegevens, en de communicatie van de documenten aan het Rijksarchief. Voor het Rijksarchief gaat het over de archivering en bewaring van de documenten, de beoordeling van toegangsverzoeken en, in voorkomend geval, het toegankelijk maken van de documenten.

De Autoriteit benadrukt evenwel dat een dergelijke overeenkomst enkel betrekking kan hebben op praktische en operationele modaliteiten, en als zodanig niet kan raken aan (de wezenlijke elementen van) de onderliggende verwerkingen van persoonsgegevens.

12. Vervolgens stelt de Autoriteit vast dat noch de bijzondere wet van 6 januari 1989, noch het ontwerp een maximale bewaartermijn voor de persoonsgegevens vaststelt. Het ontworpen artikel 122/2 van de voormelde wet bepaalt louter: *"Het Hof beslist welke documenten van het Hof van meer dan 30 jaar oud het laat overbrengen naar het Algemeen Rijksarchief, welke het bij zich houdt en welke het vernietigt, na raadpleging van de Algemeen Rijksarchivaris of zijn gemachtigden. Bij de selectie van de documenten wordt rekening gehouden met de wetenschappelijke, historische en maatschappelijke waarde ervan, alsook met het nut ervan voor de werking van het Hof.*

Het Hof kan beslissen documenten van het Hof van minder dan 30 jaar oud te laten overbrengen naar het Algemeen Rijksarchief, in zoverre die documenten geen nut meer hebben voor zijn werking.

De documenten die krachtens het eerste en het tweede lid zijn overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief, mogen niet worden vernietigd zonder toestemming van het Hof. (...)"

Uit deze bepaling kan derhalve hoogstens worden afgeleid dat de termijn van dertig jaar fungeert als een principieel referentiepunt voor de mogelijke overdracht van documenten aan het Rijksarchief. Zij bevat daarentegen geen eigenlijke maximale bewaartermijn voor de persoonsgegevens die in die documenten vervat zijn. De ontworpen regeling verplicht het Hof immers niet om documenten na verloop van die termijn over te brengen of te vernietigen, maar laat de beslissing daarover aan het Hof zelf, op basis van criteria inzake archiefwaarde en nuttigheid voor de werking van het Hof.

13. Hoewel de Autoriteit erkent dat de bewaring van de documenten van het Hof noodzakelijk is binnen de constitutionele rechtsstaat, verantwoordt dit niet zonder meer een onbepaalde bewaring van alle persoonsgegevens die in of naar aanleiding van die documenten worden verwerkt, in het bijzonder wanneer het gaat om rechtstreeks identificerende gegevens van natuurlijke personen. Behoudens wanneer en voor zover sprake is van een rechtsgeldige verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang, moet immers worden nagegaan of de verdere bewaring van dergelijke persoonsgegevens noodzakelijk en evenredig blijft in het licht van het nagestreefde doeleinde. De Autoriteit acht het daarom aangewezen om de voorliggende wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 niet enkel aan te grijpen om de archivering van de documenten van het Hof te regelen, maar ook om, waar passend, maximale bewaartermijnen of minstens duidelijke afbakeningscriteria vast te stellen voor persoonsgegevens vervat in documenten waarvan een *quasi* onbepaalde bewaring moeilijk te verantwoorden valt. Daarbij dient opnieuw rekening te worden gehouden met hetgeen in punt 8 werd uiteengezet, met name dat ook

archivering in het algemeen belang onderworpen blijft aan de beginselen van proportionaliteit en minimale gegevensverwerking.

14. De ontworpen artikelen 122/3 tot 122/5 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 regelen vervolgens de raadpleegbaarheid van de naar het Rijksarchief overgebrachte documenten van het Hof. Het ontworpen artikel 122/3 heeft betrekking op de administratieve documenten en de documenten uit de rechtsplegingsdossiers. Deze kunnen door het publiek worden geraadpleegd, maar slechts op eensluidend advies van het Hof en overeenkomstig de procedure neergelegd in het ontworpen artikel 122/5. Voor documenten die door verwijzende rechtscolleges aan het Hof werden overgezonden, wordt evenwel uitdrukkelijk bepaald dat zij toegankelijk blijven overeenkomstig de regels die van toepassing zijn op de archieven van dat rechtscollege. Volgens de Memorie van toelichting wordt hiermee rekening gehouden door het feit dat dergelijke stukken onderworpen kunnen zijn aan een eigen, eventueel strengere regeling inzake archivering en raadpleging, bijvoorbeeld naargelang het gaat om een burgerlijke of strafzaak. Daarnaast blijven de overgebrachte administratieve documenten en rechtsplegingsdossiers ter beschikking van de rechters, referendarissen, griffiers en daartoe gemachtigde administratieve personeelsleden van het Hof, die deze documenten kunnen raadplegen en er afschrift van kunnen verkrijgen zonder hun aanvraag te moeten motiveren.
15. Het ontworpen artikel 122/4 bevat een afzonderlijke regeling voor de voorbereidende documenten van de arresten, zoals ontwerparresten, amendementen, toelichtende nota's en inventarissen van documentatie. Deze documenten worden, overeenkomstig artikel 108 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, in beginsel beschermd door het geheim van beraad. Het ontwerp voorziet evenwel in een beperkte uitzondering: na het verstrijken van een termijn van 70 jaar vanaf de uitspraak van het eindarrest kunnen de naar het Rijksarchief overgebrachte voorbereidende documenten door het publiek worden geraadpleegd voor historische of wetenschappelijke doeleinden, opnieuw slechts op eensluidend advies van het Hof en volgens de procedure van het ontworpen artikel 122/5. Ter zake voorziet de Memorie van toelichting dat een dergelijke uitzondering aan de betrokken onderzoeker toelaat de documenten in hun context te situeren en op een onderbouwde wijze te omkaderen, vooraleer de inhoud ervan al dan niet aan het brede publiek te ontsluiten. Bijgevolg brengt de ontworpen regeling niet wezenlijk de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechters en referendarissen bij het Hof in gedrang.
16. Het ontworpen artikel 122/5 bepaalt de procedure voor de behandeling van aanvragen tot raadpleging. Daartoe moet het door het Rijksarchief ter beschikking gestelde onderzoeksverklaringsmodel worden ingevuld en ondertekend. De Memorie van toelichting verduidelijkt dat een dergelijke verklaring toelaat de precieze draagwijdte van de aanvraag te beoordelen en, wat de voorbereidende documenten van de arresten betreft, de specifieke

historische of wetenschappelijke doeleinden te identificeren. Het Rijksarchief bezorgt de aanvraag binnen drie werkdagen aan het Hof, dat binnen twintig dagen advies uitbrengt; bij gebrek aan advies binnen die termijn wordt het Hof geacht met de raadpleging in te stemmen. Het Rijksarchief beslist vervolgens binnen vijfenveertig dagen vanaf de ontvangst van de aanvraag. De aanvraag kan geheel of gedeeltelijk worden geweigerd indien zij te vaag of onredelijk is, dan wel indien dit vereist is ter bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden, in het bijzonder het recht op eerbiediging van het privéleven van de betrokkenen.

17. In dat verband moet bij uitstek worden gewezen op artikel 30^{quater} van de bijzondere wet van 6 januari 1989, dat bepaalt: "*In elke stand van de rechtspleging en zelfs na de uitspraak van het arrest kan de voorzitter, ambtshalve of op eenvoudig verzoek van een partij of een belanghebbende derde, beslissen dat vermeldingen, die van aard zijn hen rechtstreeks te identificeren, vanaf het meest gereede ogenblik, zullen worden weggelaten in elke publicatie waartoe het Hof krachtens deze bijzondere wet of uit eigen initiatief zou overgaan, of is overgegaan.*" In zoverre het Hof aldus heeft besloten tot het weglaten van rechtstreeks identificerende vermeldingen uit een publicatie, wijst de Autoriteit erop dat dergelijke beslissingen niet zonder meer mogen worden doorkruist naar aanleiding van een latere raadpleging van archiefdocumenten. Meer concreet mag het Rijksarchief geen toegang verlenen op een wijze die de door het Hof besliste afscherming van rechtstreeks identificerende gegevens feitelijk ongedaan maakt, behoudens indien het Hof daarmee uitdrukkelijk en ondubbelzinnig instemt in het kader van zijn eensluidend advies.
18. Ter zake kan opnieuw, en minstens voor wat betreft de verdere verwerking voor historische of wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden, verwezen worden naar artikel 5.1.b) AVG waaruit volgt dat dergelijke verwerkingen in beginsel verenigbaar zijn met het oorspronkelijke verwerkingsdoeleinde, mits voldaan wordt aan de voorwaarden neergelegd in artikel 89 AVG (zie *supra* punt 8). Desalniettemin wijst de Autoriteit op het feit dat ook de aanvraag zelf noodgedwongen een verwerking van persoonsgegevens inhoudt, en dat het derhalve vereist is dat de in dat verband verwerkte persoonsgegevens beperkt blijven tot hetgeen strikt noodzakelijk is om de aanvraag te beoordelen en op te volgen, met name de naam en contactgegevens van de aanvrager en, voor zover relevant voor de toetsing van de naar voren geschoven onderzoeksfinaliteit, zijn functie of hoedanigheid en de instelling of organisatie waaraan hij verbonden is. De Autoriteit acht het tevens noodzakelijk om in hoofde van zowel het Hof als het Rijksarchief een bewaartermijn voor deze gegevens vast te stellen en om duidelijker af te bakenen welke rol elk van beide instellingen in gegevensbeschermingsrechtelijk opzicht vervult.
19. Ten slotte neemt de Autoriteit in secundaire orde akte van de opmerking van de Raad van State dat het ontworpen artikel 122/6, in zijn huidige bewoordingen, onvoldoende duidelijk maakt dat

niet enkel beslissingsbevoegdheden, maar ook adviesbevoegdheden kunnen worden gedelegeerd. De Autoriteit treedt die opmerking bij, nu een voldoende duidelijke omschrijving van de intern uitoefenbare bevoegdheden mede van belang is voor de voorzienbaarheid van de behandeling van verzoeken tot raadpleging.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat de volgende wijzigingen zich aan het ontwerp opdringen:

- de categorie 'administratieve documenten' nader specificeren (punt 10);
- verduidelijken, desgevallend in de Memorie van toelichting, dat de overeenkomst tussen het Hof en het Rijksarchief enkel praktische en operationele modaliteiten kan regelen (punt 11);
- maximale bewaartermijnen of minstens duidelijke afbakeningscriteria vaststellen voor de persoonsgegevens vervat in zowel de documenten van het Hof als de aanvragen tot publieke raadpleging (punten 12 – 13 en 18);
- preciseren welke (gegevensbeschermingsrechtelijke) rol het Hof en het Rijksarchief vervullen bij de behandeling van aanvragen tot raadpleging (punt 18);

wijst daarnaast op het feit dat de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de archieven van het Hof plaatsvindt in een context van archivering in het algemeen belang, zodat zij dient te gebeuren met inachtneming van de voorwaarden en waarborgen van artikel 89 AVG.

Voor de Autorisatie- en Adviesdienst,
(get.) Alexandra Jaspar, Directeur